

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І  
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра банківської справи та страхування

**ЗАТВЕРДЖЕНО**  
Економічний факультет  
«13» червня 2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА  
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ  
«ФІНАНСОВИЙ РИНОК»**

Галузь знань 24 *«Сфера обслуговування»*

Спеціальність 242 *«Туризм»*

Освітня програма *Туризм*

Факультет *Економічний*

Розробники: *Ольга ФАЙЧУК, доцент кафедри банківської справи та страхування, к.е.н., доцент*

Київ – 2025 р.

## Опис навчальної дисципліни «Страховання в туризмі»

Дисципліна «Страховання в туризмі» спрямована на формування у здобувачів фахових компетентностей у сфері організації туристичної діяльності з урахуванням страхових ризиків. У межах курсу розглядаються теоретичні засади та практичні аспекти страхування в галузі туризму, зокрема види туристичного страхування, нормативно-правове регулювання, особливості укладення страхових договорів, оцінка страхових ризиків і порядок врегулювання страхових випадків. Особлива увага приділяється взаємодії туроператорів, турагентів, страхових компаній та туристів у контексті забезпечення фінансової безпеки подорожей. Засвоєння дисципліни забезпечує здобувачам здатність обґрунтовано приймати управлінські рішення у сфері туристичного обслуговування з урахуванням страхових аспектів, підвищує рівень професійної відповідальності та готовність діяти в умовах ризику.

| Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь                     |                                      |                                       |
|-------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|---------------------------------------|
| Освітній ступінь                                                                    | бакалавр                             |                                       |
| Спеціальність                                                                       | 242 «Туризм»                         |                                       |
| Освітня програма                                                                    | Туризм                               |                                       |
| Характеристика навчальної дисципліни                                                |                                      |                                       |
| Вид                                                                                 | Обов'язкова                          |                                       |
| Загальна кількість годин                                                            | 150                                  |                                       |
| Кількість кредитів ECTS                                                             | 5                                    |                                       |
| Кількість змістових модулів                                                         | 2                                    |                                       |
| Курсовий проект (робота) (за наявності)                                             | -                                    |                                       |
| Форма контролю                                                                      | екзамен                              |                                       |
| Показники навчальної дисципліни<br>для денної та заочної форм здобуття вищої освіти |                                      |                                       |
|                                                                                     | Денна форма здобуття<br>вищої освіти | Заочна форма здобуття<br>вищої освіти |
| Курс (рік підготовки)                                                               | 4                                    | -                                     |
| Семестр                                                                             | 7                                    | -                                     |
| Лекційні заняття                                                                    | 15 год.                              | - год.                                |
| Практичні, семінарські заняття                                                      | 15 год.                              | - год.                                |
| Лабораторні заняття                                                                 | - год.                               | - год.                                |
| Самостійна робота                                                                   | 90 год.                              | - год.                                |
| Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти          | 2 год.                               | - год.                                |

### 1. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

**Мета дисципліни** полягає формуванні у здобувачів освіти системного уявлення про сутність, функції та механізми страхування в туризмі, набуття

ними теоретичних знань і практичних навичок щодо використання страхових інструментів для управління ризиками у туристичній сфері.

**Завдання дисципліни** – ознайомити здобувачів з основними поняттями, принципами та видами страхування; дослідити нормативно-правову базу, що регулює страхову діяльність в Україні та міжнародну практику туристичного страхування; класифікувати ризики у туристичній сфері та визначати доцільні страхові продукти для їх покриття; навчити аналізувати умови страхових договорів і здійснювати вибір оптимального страхового покриття для туристичних продуктів; розглянути порядок організації співпраці між суб'єктами туристичної діяльності та страховими компаніями; сформувати у студентів здатність до прийняття рішень у сфері туризму з урахуванням страхових ризиків, прав споживачів і фінансової відповідальності операторів ринку. Опрацювання дисципліни сприяє підвищенню фахової обізнаності, розвитку критичного мислення та формуванню відповідального підходу до організації безпечного та якісного туристичного обслуговування.

***Набуття компетентностей:***

**інтегральна компетентність (ІК):** Здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій і методів системи екологічних та туризмознавчих наук, з урахуванням принципів збалансованого природокористування, в тому числі на природоохоронних територіях та у сільській місцевості.

***Загальні компетентності (ЗК)***

ЗК3. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК4. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК7. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК14. Здатність працювати в команді та автономно.

***Спеціальні (фахові) компетентності (СК):***

СК16. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

СК20. Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного).

СК21. Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту.

СК25. Здатність використовувати в роботі туристичних підприємств інформаційні технології та офісну техніку.

СК27. Здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, уміння забезпечувати з ними ефективні комунікації.

СК29. Здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства.

СК30. Здатність працювати з документацією та здійснювати розрахункові операції суб'єктом туристичного бізнесу.

### **Програмні результати навчання (ПРН):**

ПР01. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів.

ПР02. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.

ПР03. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ.

ПР09. Організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки.

ПР14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.

ПР17. Управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері.

ПР19. Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань.

## **2. Програма та структура навчальної дисципліни ВК13**

| Назви змістових<br>модулів і тем                                                  | Кількість годин |           |              |          |           |              |              |          |          |
|-----------------------------------------------------------------------------------|-----------------|-----------|--------------|----------|-----------|--------------|--------------|----------|----------|
|                                                                                   | денна форма     |           |              |          |           | заочна форма |              |          |          |
|                                                                                   | тижні           | усього    | у тому числі |          |           | усього       | у тому числі |          |          |
|                                                                                   |                 |           | л            | п        | с.р.      |              | л            | п        | с.р.     |
| 1                                                                                 | 2               | 3         | 4            | 5        | 6         | 7            | 8            | 9        | 10       |
| <b>Змістовий модуль 1. Місце і роль страхування в суспільстві</b>                 |                 |           |              |          |           |              |              |          |          |
| Тема 1. Сутність, функції та принципи страхування                                 | 1               | 18        | 2            | 1        | 60        | -            | -            | -        | -        |
| Тема 2. Класифікація видів страхування та характеристика страхового ринку України | 2               | 19        | 2            | 2        |           | -            | -            | -        | -        |
| Тема 3. Договір страхування: зміст, умови, порядок укладення та припинення        | 3               | 18        | 1            | 2        |           | -            | -            | -        | -        |
| Тема 4. Страховий тариф і страхове відшкодування: порядок розрахунку              | 4               | 19        | 2            | 2        |           | -            | -            | -        | -        |
| <b>Разом за змістовим модулем 1</b>                                               |                 | <b>74</b> | <b>7</b>     | <b>7</b> | <b>60</b> | <b>-</b>     | <b>-</b>     | <b>-</b> | <b>-</b> |
| <b>Змістовий модуль 2. Складові страхового процесу в туристичній діяльності</b>   |                 |           |              |          |           |              |              |          |          |
| Тема 5. Туристичні ризики та їх страхування                                       | 5               | 19        | 2            | 2        | 60        | -            | -            | -        | -        |
| Тема 6. Медичне страхування туристів                                              | 6               | 19        | 2            | 2        |           | -            | -            | -        | -        |
| Тема 7. Страхування відповідальності туроператорів і турагентів                   | 7               | 19        | 2            | 2        |           | -            | -            | -        | -        |

|                                                                     |   |            |           |           |            |   |   |   |   |
|---------------------------------------------------------------------|---|------------|-----------|-----------|------------|---|---|---|---|
| Тема 8. Міжнародні аспекти туристичного страхування та стандарти ЄС | 8 | 19         | 2         | 2         |            | - | - | - | - |
| <b>Разом за змістовим модулем 2</b>                                 |   | <b>76</b>  | <b>8</b>  | <b>8</b>  | <b>60</b>  | - | - | - | - |
| <b>УСЬОГО ГОДИН</b>                                                 |   | <b>150</b> | <b>15</b> | <b>15</b> | <b>120</b> | - | - | - | - |

## 1. Теми лекцій

| № з/п | Назва теми                                                                | Кількість годин |
|-------|---------------------------------------------------------------------------|-----------------|
| 1     | Сутність, функції та принципи страхування                                 | 2               |
| 2     | Класифікація видів страхування та характеристика страхового ринку України | 2               |
| 3     | Договір страхування: зміст, умови, порядок укладення та припинення        | 1               |
| 4     | Страховий тариф і страхове відшкодування: порядок розрахунку              | 2               |
| 5     | Туристичні ризики та їх страхування                                       | 2               |
| 6     | Медичне страхування туристів                                              | 2               |
| 7     | Страхування відповідальності туроператорів і турагентів                   | 2               |
| 8     | Міжнародні аспекти туристичного страхування та стандарти ЄС               | 2               |
|       | <i>Всього</i>                                                             | <i>15</i>       |

## 4. Теми лабораторних (практичних, семінарських) занять

| № з/п | Назва теми                                                                | Кількість годин |
|-------|---------------------------------------------------------------------------|-----------------|
| 1     | Сутність, функції та принципи страхування                                 | 1               |
| 2     | Класифікація видів страхування та характеристика страхового ринку України | 2               |
| 3     | Договір страхування: зміст, умови, порядок укладення та припинення        | 2               |
| 4     | Страховий тариф і страхове відшкодування: порядок розрахунку              | 2               |
| 5     | Туристичні ризики та їх страхування                                       | 2               |
| 6     | Медичне страхування туристів                                              | 2               |
| 7     | Страхування відповідальності туроператорів і турагентів                   | 2               |
| 8     | Міжнародні аспекти туристичного страхування та стандарти ЄС               | 2               |
|       | <i>Всього</i>                                                             | <i>15</i>       |

## 5. Теми самостійної роботи

| № з/п | Назва теми                                                                           | Кількість годин |
|-------|--------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|
| 1     | Аналітичний огляд та порівняльна характеристика страхових продуктів на ринку України | 60              |
| 2     | Розробка індивідуального страхового забезпечення                                     | 60              |

|  |                                                                  |            |
|--|------------------------------------------------------------------|------------|
|  | туристичної подорожі з урахуванням специфіки маршруту та ризиків |            |
|  | <i>Всього</i>                                                    | <i>120</i> |

## 6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне або письмове опитування;
- тестування;
- захист практичних робіт;
- захист індивідуальних робіт.

## 7. Методи навчання.

- метод проблемного навчання;
- метод практико-орієнтованого навчання;
- кейс-метод;
- метод проєктного навчання;
- метод перевернутого класу, змішаного навчання;
- метод навчання через дослідження;
- метод навчальних дискусій та дебат;
- метод командної роботи, мозкового штурму
- метод гейміфікованого навчання.

## 8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

### 8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності ВК13

| Вид навчальної діяльності                                                                     | Результати навчання                                                                                                                                                                                                                                    | Оцінювання |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| <b>Модуль 1. Місце і роль страхування в суспільстві</b>                                       |                                                                                                                                                                                                                                                        |            |
| Практична робота 1. Сутність, функції та принципи страхування                                 | ПРН: 1, 2, 3, 9<br>У тому числі здобувач повинен знати: теоретичні засади страхування як економічної категорії; класифікацію видів страхування та їх функціональні особливості; структуру, суб'єктів та особливості розвитку страхового ринку України. | <b>10</b>  |
| Практична робота 2. Класифікація видів страхування та характеристика страхового ринку України | Також, розуміти: принципи побудови страхових договорів і механізмів їх дії; порядок визначення                                                                                                                                                         | <b>10</b>  |

|                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Практична робота 3. Договір страхування: зміст, умови, порядок укладення та припинення                                                 | страхового тарифу та процедури виплати страхового відшкодування; роль страхування в системі фінансової безпеки суб'єктів господарювання. Вміти: аналізувати зміст та умови страхового договору; проводити базовий розрахунок страхових платежів; ідентифікувати та класифікувати страхові ризики в різних сферах економіки. Застосовувати: загальні положення законодавства про страхування в професійній діяльності; інструменти страхування для прийняття рішень у сфері економіки та сервісу.                                                                                                                                                                                                                                                              | 10  |
| Практична робота 4. Страховий тариф і страхове відшкодування: порядок розрахунку                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | 10  |
| Самостійна робота 1. Аналітичний огляд та порівняльна характеристика страхових продуктів на ринку України                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | 10  |
| Модульна контрольна робота 1                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | 50  |
| Всього за модулем 1                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | 100 |
| Модуль 2. Складові страхового процесу в туристичній діяльності                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |     |
| Практична робота 5. Туристичні ризики та їх страхування                                                                                | ПРН: 14, 17, 19<br>У тому числі здобувач повинен знати: специфіку страхових ризиків у сфері туризму; види туристичного страхування: медичне, страхування багажу, відповідальності, від невиїзду тощо; вимоги міжнародних стандартів (Шенген, ЄС) до страхового забезпечення туристів. Розуміти: взаємозв'язок між страховими продуктами та видами туристичних послуг; правові аспекти взаємодії туристичних операторів і страхових компаній; значення страхового захисту для якості туристичного обслуговування. Вміти: аналізувати умови страхових полісів для туристів; добирати оптимальний страховий продукт для різних категорій туристів; оцінювати ризики під час планування туристичних поїздок. Застосовувати: практичні навички укладення договорів | 10  |
| Практична робота 6. Медичне страхування туристів                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | 10  |
| Практична робота 7. Страхування відповідальності туроператорів і турагентів                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | 10  |
| Практична робота 8. Міжнародні аспекти туристичного страхування та стандарти ЄС                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | 10  |
| Самостійна робота 2. Розробка індивідуального страхового забезпечення туристичної подорожі з урахуванням специфіки маршруту та ризиків |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | 10  |
| Модульна контрольна робота 2.                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | 50  |

|                            |                                                                                                                                            |            |
|----------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| <b>Всього за модулем 2</b> | туристичного страхування; міжнародні підходи до страхування у професійній діяльності; алгоритми врегулювання страхових випадків у туризмі. | <b>100</b> |
| <b>Навчальна робота</b>    | <b><math>(M1 + M2)/2 * 0,7 \leq 70</math></b>                                                                                              |            |
| <b>Екзамен/залік</b>       | <b>30</b>                                                                                                                                  |            |
| <b>Всього за курс</b>      | <b><math>(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100</math></b>                                                                    |            |

## 8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

| Рейтинг здобувача вищої освіти, бали | Оцінка за національною системою (екзамени/заліки) |
|--------------------------------------|---------------------------------------------------|
| 90-100                               | відмінно                                          |
| 74-89                                | добре                                             |
| 60-73                                | задовільно                                        |
| 0-59                                 | незадовільно                                      |

## 8.3. Політика оцінювання

|                                                  |                                                                                                                                                                                                          |
|--------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Політика щодо дедлайнів та перескладання:</b> | роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). |
| <b>Політика щодо академічної доброчесності:</b>  | списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу   |
| <b>Політика щодо відвідування:</b>               | відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)     |

## 9. Навчально-методичне забезпечення

1. Файчук О.В. Електронний курс дисципліни «Страхування в туризмі». URL: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1077>

## 10. Рекомендовані джерела інформації

1. Мамчур Р.М. Страхування : навч. Посібник. Київ : «ЦП «Компринт», 2016. 172 с.

2. Mamchur R. Insurance : educational book. Kyiv : «СРР «Comprint», 2017. 215 с.

3. Про страхування : Закон України від 18.11.2021 р. № 1909-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#n253>

4. Базилевич В. Страхування : навч. Посібник. Київ : Знання, 2011. 607

с.

5. Говорушко Т.А., Стецюк В.М. Страхування : навч. Посібник. Львів: «Могнолія 2006», 2014. 328 с.

6. Горбач Л.М., Кадебська Е.В. Страхування: підручник. Київ : Кондор-Видавництво, 2016. 544 с.

7. Пічугіна О.В. Страхування : конспект лекцій. Одеса, 2018. 67 с.

8. Прасолова С., Карцева В. Інститути міжнародного страхового ринку : навч. Посібник + навч. Тренінг. Київ : «Центр навчальної літератури», 2020. 568 с.

9. Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/>

10. Кабінет Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/>

11. Міністерство фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>

12. Газета «Урядовий кур'єр». URL: <http://www.ukurier.gov.ua/>

13. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

14. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку України. URL: <http://www.ssmc.gov.ua>

15. Національний банк України. URL: <http://www.bank.gov.ua>

16. Нормативні акти, статистичні матеріали та статті зі страхування на спеціалізованих українських страхових порталах. URL: <http://dfp.gov.ua>, <http://forinsurer.com>, <http://www.uainsur.com>.

17. Нормативні акти України – законодавство для практиків. URL: <http://www.nau.kiev.ua>

18. Офіційний вісник України. URL: <http://www.gdo.kiev.ua>

19. Україна фінансова – інформаційно-аналітичний портал Українського агентства фінансового розвитку. URL: <http://www.ufin.com.ua>

20. Mechanism for the Implementation of Remote Banking Services in the Context of Modern Challenges and Threats: monograph / Viktoriia Kostyuk., Olha Faichuk, Oleksii Muravskyi. Tallinn: Teadmus OÜ, 2024. URL: [https://api.teadmus.org/storage/published\\_books/MECHANISM\\_FOR\\_THE\\_IMPLEMENTATION/monograph.pdf](https://api.teadmus.org/storage/published_books/MECHANISM_FOR_THE_IMPLEMENTATION/monograph.pdf)

21. Labenko, Oleksandr, Lymar, Valeriia, Faichuk, Olga, Dolzhenko, Inna, Hutsol, Taras , Belei, Svitlana, Parafiniuk, Stanisław, Kwasniewski, Dariusz, Tabor, Sylwester, Kiurcheva, Lyidmila. Assessment of the Efficiency of the Financial Mechanism of Environmental Management. Production Engineering Archives. Volume 30 (2024): Issue 3 (September 2024) - <https://www.scopus.com/record/display.uri?eid=2-s2.0-85204433257&origin=resultslist>